

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА СЛУЖБА



Младеновац

Стојана Новаковић 2 ,011/8231-331,8233-417
e-mail: pss.kosmaj@my-its.net

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде
Сектор за рурални развој
www.psss.rs

Садржај:

Контрола плодности земљишта

(Виолета Величковић дипл. инг.)

Коврцавост листа брескве

(Љиљана Крсмановић дипл. инг.)

Одгој приплодних јуница

(Бранислав Радовановић дипл. инг.)

Резидба малине

(Драгољуб Глишић, инг.)

Метиљавост

Предраг Перић, дипл. инг.

9. март 2010. године, тираж 400 примерака

КОНТРОЛА ПЛОДНОСТИ ЗЕМЉИШТА

Контрола плодности земљишта је агрохемијска анализа земљишта, где се овом анализом добија лична карта парцеле, и на основу тога се дају препоруке за ђубрење узоркованих парцела како вештачког тако и органског ђубрива. Неправилном применом минералних ђубрива остварује се мали принос у биљној производњи као и кваре се биолошке и хемијске особине земљишта.

Један од најважнијих и најодговорнијих послова у систему контроле плодности земљишта јесте узимање узорака.

Значај правилног узимања узорака је у томе што од тога како је узет узорак правилно или неправилно, зависе и резултати анализе, а тиме исправност закључка и мера које се предлажу.

Пре него што се приступи узимању узорака земљишта у систему контроле плодности ради рационалније примене ђубрива, треба на плану газдинства на којем се узимају узорци, изабрати парцеле са којих се узимају узорци, осмотри уједначеност парцеле и обележити распоред места на парцели. Узорци се узимају помоћу сонде, ашова..

При узимању узорака неопходно је водити записник у који се уносе подаци: назив газдинства, ознака парцеле, тип земљишта, број узорака, предусев, дубина са које се узима узорак и име лица које је узело узорак и датум узимања узорка.

Просечан узорак се узима са исте катастарске парцеле, под истим усевом и с репрезентативног места за парцелу површине од три до пет хектара.

Метод узимања узорка на малим парцелама узима се са целе површине и да се од њих узимају просечни узорци. Уколико се жели већа тачност у анализи земљишта, она се може постићи само повећањем броја просечних узорака с јединице површине.

Места с којих се узимају појединачни узорци треба да буду правилно-равномерно распоређена по целој парцели. Распоред може бити дијагоналан или шаховски.

На великим парцелама отежана је оријентација и разграничење површина са којих се узимају просечни узорци. Методом круга је знатно уједначеније и резултати су адекватни.

Интензитет хемијских и биолошких процеса у земљишту није исти у свако доба године. Преко године се изводе различите агротехничке мере, које у вечеј или мањој мери утичу на садржај за биљке приступачних облика хранивих материја у земљишту (ђубрење). Узорке земљишта треба узимати најмање три месеца након последњег ђубрења.

У систему контроле плодности земљишта, најповољније време за узимање узорака јесте после жетве стрнина, бербе кукуруза или скидања неког другог усева. Како се у систему контроле плодности анализе земљишта понављају сваке четврте године, за препоруку је да се у плодореду одабере усев после којег ће се узимати узорак.

Правилним избором ђубрива, хемијски процеси у земљишту биће усмерени у правцу перманентне мелиорације земљишта и повећање плодности истог, повећаће се принос по јединици површине као и уштеда у ђубриву.

КОВРЦАВОСТ ЛИСТА БРЕСКВЕ

Коврцавост лишћа је најзначајнија болест брескве и нектарине у нашој земљи, проузроковач је гљива *Taphrina deformans*.

Коврцавост лишћа у повољним условима за свој развој (киша и влага у време бубрења и отварања пупољака у пролеће) може да упропасти род за текућу годину, а изнуривањем биљака услед губитка великог дела лисне површине и поновног олистивања довести и до ранијег пропадања самих воћака. Болест најопасније последице изазива на лишћу.

Опасност од заразе брескве спорама паразита настаје у пролеће, одмах по кретању вегетације, када се на пупољцима, на њиховом врху, појави зелена тачка величине 0.5 до 1.0 мм и траје све до појаве првих младих листића. Свака киша у овом периоду у присуству извора заразе може изазвати заразу зеленог дела пупољка или младог лишћа. Касније долази до коврцања зараженог лишћа због неједнаког пораста, црвенила и опадања.

Паразитна гљива, као што је већ наведено може да оствари заразу само у време бубрења и отварања пупољака, док паразит не може да зарази већ развијене листове. Због тога заштити брескве од ове болести треба посветити посебну пажњу у овом периоду, јер касније заразе нису могуће.

Када је у питању заштита брескве од проузроковача коврцавости лишћа бакарни препарати су се показали ефикасним у заштити. Примена ових препарата требало би да се изведе у фази мировања брескве. У засадима са осетљивим сортама неопходна су два третирања: једно у јесен или у пролеће пре кретања вегетације, и друго после бубрења (пуцања) пупољака. Препорука је да се ураде оба ова третирања.

За друго третирање у време „пуцања“ пупољака користе се препарати :

- **DODIN S-65 u koncentraciji 0,15% (15 g u 10 l vode) ili**
- **DELAN SC-750 u koncentraciji 0,1% (10 g u 10 l vode) ili**
- **CIRAM S-75 u koncentraciji od 0.35% (35 g u 10 l vode).**

Препоручена количина воде по једном хектару је 1.000-1.500 литара, уз строго поштовање концентрације средства коју препоручује произвођач, а налази се на упутству које је приложено уз препарат.

Прскање се изводи по тихом и мирном времену, без ветра, уз обавезно коришћење заштитне опреме.

Прскање када бресква олиста је од мале или никакве користи.

У годинама подмлађивања и наредне 2-3 год, треба одстрањивати избиле водопије и водити рачуна да се правилно формира облик круне.

Подмлађивање воћака треба да прате и друге агротехничке мере, као штосу побољшана исхрана, обрада земљишта, заштита од проузроковача болести и штеточина, наводњавање и др. Поготово, подмлађивање старијих стабала да прати обилно ђубрење азотним ђубривима.

Љиљана Крсмановић дипл.инг

Одгој приплоних јуница

Код већине западноевропских фармера јунице се одгајају одвојено од крава музара. Тачније држе се у групама и одвојеним стајама прилагођених за одгој ове категорије. У току пролећа, лета и јесени, јунице се држе на паши и врло мало дохрањују концентрованом храном.

Оваквим начином држања у слободном систему јуницама је омогућен раст и развој у природним условима што доприноси бољем здрављу а касније и лаком телењу. На оваквом режиму одгоја јунице касније улазе у полни циклус, касније се јавља нагон за парење што омогућује њено осемењавање тек око двадесетог месеца старости што јесте циљ доброг одгоја јунице, јер до тог времена она постиже добру телесну развијеност, добру кондицију и здравље.

Овако одгојене јунице дуже времена остају у приплоду, имају дужи век искоришћавања (телења), доносе на свет здраву телад и дају већу количину млека што свеукупно доприноси бољим економским ефектима производње.

Показало се да овакав начин одгоја има вишеструку предност у односу на одгој у шталама и затвореном простору те се све више примењује и у оним подручјима где се до сада одгајало на традиционалан начин.

Из горе наведеног може се закључити да држање јуница на паши у току одгоја нема алтернативу те се овакав начин одгоја препоручује домаћим фармерима у циљу постизања бољих ефеката производње.

Радовановић Бранислав дипл. инг

Резидба малине

За малину је карактеристично да јој изданак живи само две године. У првој се развија, а у другој доноси род и угињава – сасушује се. Корен малине је међутим вишегодишњ и на њему се сваке године ствара велики број изданака. Изданак малине треба после садње скратити на око 20 цм тј. 2-3 здрава пупољака изнад земље. Ово се ради због бољег примања и постицаја развоја корена и адвентивних пупољака, из којих треба да се развије што већи број изданака већ у првој години после садње. Изданке малине настале у првој години треба оставити да се развијају слободно, без икакве интервенције. Крајем лета треба уклонити тј. орезати до земље скраћени (стари део саднице).

Нови изданци достижу пуни пораст до краја вегетације и формирају пупољке из којих ће се у наредној вегетацији развити родне гранчице. У пролеће друге године, у марту одаберу се за род највише два нормално развијена изданка по садници. Остављају се средње развијени, и одбацују тањи, закржљали и пребујни изданци.

Остављени изданак прекраћује се на висини од 110-160 цм са 20-25 пупољака из којих ће се формирати родне гранчице. Висина прекраћивања зависи од сорте, влажности средине и система гајења. При гајењу малине по систему шпалира за род треба оставити 5-6 изданака по дужном метру, с размаком између изданака 15-20 цм. Ако се малина гаји по систему жбунова, онда се по жбуну оставља за род 5-8 правилно распоређених изданака.

Изданке који су донели род треба одмах уклонити, односно орезати до земље, изнети из малињака и спалити. Ово је важна превентивна мера којом се смањује појава болести и штеточина у малињаку, а уједно ослобађа простор за раст нових изданака. Наведени поступак понавља се до краја експлоатације малињака.

У пракси се показало веома добро уклањање првих младих изданака који се јављају од почетка кретања вегетације па све до Маја. Ови први изданци развијају се из најплићег слоја, који је најсувњи, због чега до краја вегетације не успевају да постигну оптималну развијеност и висину.

Стога су најбољи изданци за род у наредној години који ничу крајем маја и у првој половини Јуна, јер се јављају свеће дубине, па су боље обезбеђени потребном земљишном влагом. Уклањањем младих изданака обавља се закидањем до земље у 4-5 наврата. У време закидања изданци небих смели да буду већи од 15 цм, како неби дошло до њиховог здрављавања при основи.

Овај начин узгоја малињака даје добре резултате само уз примену свих осталих агротехничких мера у малињаку, умерено ђубрење, интезивна обрада земљишта и редовна заштита од болести и штеточина.

Глишић Драгољуб, инг.

Метиљавост

Метиљавост је болест од које обољевају сви преживари. Код ситних преживара (оваца и коза) ову болест проузрокују велики и мали метиљ који код животиње нападају и живе у јетри. Они се међусобно разликују по величини и условима под којима се развијају.

Велики метиљ се јавља у кишним годинама и мочварним подручјима. Влага повољно утиче на развој воденог пужића који преноси овај метиљ.

Мали метиљ је распрострањен у години када влада суша. У његовом ширењу учествују сувоzemни пужеви и мрави. Током сушних година, животиње пасу влажна места где трава још увек расте. То повећава ризик од метиља у јетри.

Када метиљ уђе у организам животиње, на свом путу продире у јетру, жучни канал и жучни мехур. Том приликом разара околна ткива.

Животиње које су оболеле од ове болести имају смањен апетит и нагло мршаве. На врату, грудима и трбуху оваца јављају се отоци. Вуна опада, грла имају пролив и затвор, мршаве и на крају угну. Понекад може доћи и до побачаја и рађања слабијих јагњади.

Превентива односно заштита од ове болести подразумева избегавање барских и мочварних терена. Оболеле овце се лече лековима стим што је најбоље о постојећим препаратима консултовати ветеринара. Овце се обично третирају два пута годишње са лековима и то у пролеће и у јесен.

Како би се онемогућило даље ширење метиља, неколико дана после почетка давања лекова треба обавити чишћење објеката.

Перић Предраг дипл. инг.